

ENERGETICKÁ BEZPEČNOSŤ V PODMIENKACH SR

ENERGY SECURITY IN CONDITIONS OF THE SLOVAK REPUBLIC

František GUBÁŠ¹

SUMMARY:

The author deals with energy security in Slovak republic as one of key areas that are necessary for development of national security. The author analyses concept of energy security, strategic documents of the Slovak Republic in energy realm and its relationship to development of energy security of the Slovak Republic. The article includes suggestions on improvements in energy security of the Slovak Republic.

KEYWORDS: security, energy security, energy mix

ÚVOD

Pojem energetická bezpečnosť je relatívne nový a bol po prvýkrát použitý v sedemdesiatych rokoch minulého storočia v súvislosti s vypuknutím surovínových kríz. Už prvý a druhý ropný šok ukázali veľkú zraniteľnosť trhových ekonomík, ich priemyslu a dopravných systémov, ktoré neboli pripravené na prerušenie dodávok energií.[2] Zvýšený záujem o riešenie problematiky energetickej bezpečnosti zaznamenala aj Slovenská republika po prepuknutí plynovej krízy na začiatku roku 2009. Energetická bezpečnosť je nevyhnutným predpokladom ekonomickej bezpečnosti krajiny a v súčasnosti je vnímaná ako neoddeliteľná súčasť národnej bezpečnosti.

V dôsledku tejto novej situácie nastali významné zmeny v hospodárstvach vyspelých krajín. Zavádzanie nových technológií, orientácia na energeticky menej náročné odvetvia priemyslu a podpora energetickej efektívnosti sa stali prioritami v plánovaní hospodárskej politiky.

Energetická bezpečnosť by mala byť jednou z úloh každého štátu. Na to, aby štát dokázal zabezpečiť fungovanie energetického sektora, mali by sa jeho možnosti uberať smerom efektívneho hospodárenia s využívaním dostupných energetických surovín, pričom

v nemalej miere by sa pozornosť mala sústrediť na alternatívne zdroje energie.

V tomto smere sú možnosti štátu značne obmedzené a mala by prevažovať kooperácia so silnými nadnárodnými energetickými korporáciami, ktoré majú dostatok kapacít a prostriedkov na tvorbu a výskum. Štát by mal prispievať k efektívnemu zásobovaniu energetickými surovinami, ktoré zabezpečujú rozvoj spoločnosti a všetkých jej oblastí spätých s potrebou energetických surovín, teda predchádzať rôznym výpadkom dodávok a zabezpečovať ich diverzifikáciu.[5]

Problematika energetickej bezpečnosti zaujíma významné miesto v bezpečnosti ktoréhokoľvek štátu a je preto obzvlášť dôležité venovať tejto oblasti náležitú pozornosť.

1. TEORETICKO-METODOLOGICKÝ POHĽAD NA DEFINÍCIU ENERGETICKEJ BEZPEČNOSTI

Definovanie energetickej bezpečnosti sa môže odlišovať z pohľadu rôznych aktérov, akými sú, napríklad, dovozcovia a vývozcovia energetických zdrojov a surovín, medzi ktorými existujú značné rozdiely v chápaní energetickej bezpečnosti v súvislosti so závislosťou na dovoze alebo vývoze energie. Pre krajiny závislé na dovoze energetických zdrojov je potrebné zabezpečiť dostatočné množstvo dodávok, pričom kľúčovým

¹ František Gubáš, kpt. Ing., Úrad hlavného lekára OS SR, gen. M. Vesela 21, 034 01 Ružomberok, e-mail: fgubas@zoznam.sk

faktorom je permanentné zabezpečovanie ekonomického potenciálu a garantovanie ekonomickej stability konkrétneho štátu. V špecifickej situácii sú tranzitné krajiny, v ktorých by sa vládna politika mala zameriavať na udržanie a posilnenie svojej pozície s ohľadom na vývoj a situáciu v krajine vývozu a dovozu.[8]

Samotný pojem energetická bezpečnosť môžeme nájsť v množstve odbornej literatúry, publikáciách, monografiách, vedeckých a odborných článkoch, príspevkoch z vedeckých konferencií a podobne. Všeobecne akceptovateľnou definíciou je definícia Medzinárodnej energetickej agentúry, ktorá energetickú bezpečnosť definuje ako „nepretršovanú dostupnosť energetických zdrojov za primeranú cenu“. Rôzne krajiny však odlišným spôsobom interpretujú, čo táto definícia znamená pre nich. Exportujúce krajiny sa zameriavajú na udržiavanie bezpečnosti dopytu, a s tým súvisiaci prístup na odberateľské trhy, čo v konečnom dôsledku znamená generovanie vládnych príjmov. Pre odberateľské krajiny energetická bezpečnosť znamená dostupnú a spoľahlivú energiu za primeranú cenu. Pre krajiny zabezpečujúce tranzit energií, vrátane Slovenskej republiky, je zasa energetická bezpečnosť spojená tiež so snahou o zachovanie svojho postavenia ako „tranzitnej krajiny“.

OSN definuje energetickú bezpečnosť ako „dostupnosť použiteľných energetických dodávok pre konečného spotrebiteľa, za trhovú cenu, v dostatočnom množstve a včas – tak, aby nebol obmedzovaný ekonomický a spoločenský rozvoj zeme“.[13]

Európska únia definuje tri rozmery energetickej bezpečnosti: nepretršovaná fyzická dostupnosť energetických produktov na trhu, za ceny, ktoré sú prijateľné pre všetkých spotrebiteľov a s ohľadom na ekologickú čistotu a cestu k udržateľnému rozvoju.[11]

Z pohľadu strategických dokumentov SR v oblasti energetiky je energetická bezpečnosť definovaná Stratégiou energetickej bezpečnosti ako „spoľahlivá dodávka energie, zabezpečenie prístupu k energetickým zdrojom a palivám v požadovanom množstve a kvalite za primerané ceny.

Napriek veľkému množstvu definícií energetickej bezpečnosti môžeme nájsť určité spoločné znaky, nevyhnutné pre jej zabezpečenie. Daniel Yergin vo svojom článku

Ensuring Energy Security identifikuje štyri takéto znaky:

- diverzifikácia dodávok energetických surovín,
- pružnosť energetickej sústavy,
- prispôsobenie sa súčasnej realite integrácie,
- význam informácií.

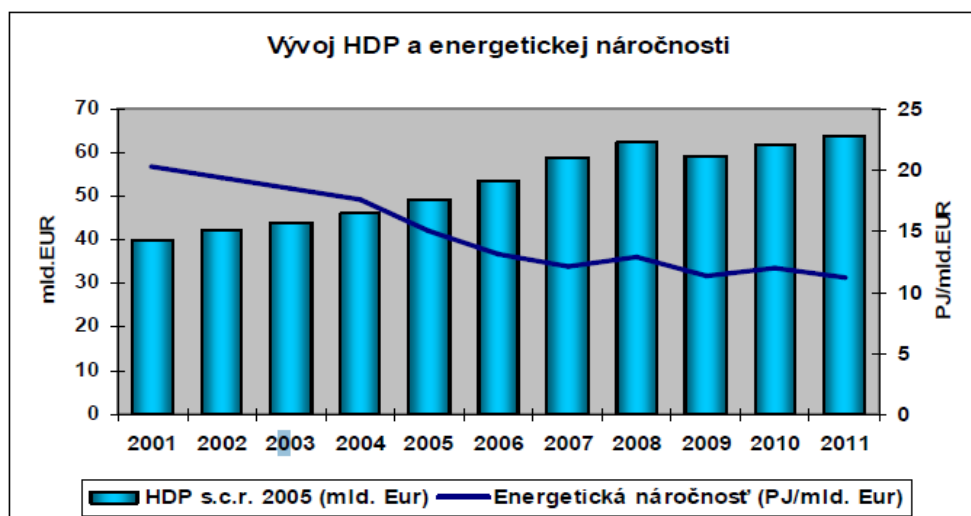
Diverzifikácia dodávok energetických surovín je azda najdôležitejším princípom energetickej bezpečnosti. Možnosť alternovať nielen zdroje, ale aj využitie štruktúry dobre nastaveného energetického mixu v prípade nečakaného prerušenia dodávok energetických surovín je jej základným stavebným kameňom. No len samotná diverzifikácia zdrojov nie je postačujúca. Krajina potrebuje akýsi „nárazník“, ktorý chráni celý energetický sektor pred rôznymi otrasmi v podobe prírodných katastrof, technických problémov, či teroristických útokov. Rozumieme tým napríklad dostatočnú zásobu strategických rezerv, krízové plány, strategicky rozmiestnené skladovacie kapacity a pod. Prispôsobenie sa súčasnej situácii globálneho trhu je ďalším z faktorov ovplyvňujúcich energetickú bezpečnosť. Stabilita tohto trhu je nielen nevyhnutná, ale aj vysoko žiadúca. Destabilizácia trhu, resp. jeho štiepenie na menšie celky, by totiž znamenala výrazné ohrozenie energetickej bezpečnosti všetkých konzumentov. Štvrtým princípom je nutnosť presných informácií, ktoré majú význam najmä pri hrozjacej nestabilite systému. Tieto informácie totiž slúžia ako akési oporné stĺpy celého trhu a hrajú tak dôležitú úlohu v prípade narušenia rovnováhy celého systému.[9]

2. STRATEGICKÉ DOKUMENTY V OBLASTI ENERGETICKEJ POLITIKY SR

Energetická politika je jednou z najdôležitejších oblastí štátu, v rámci ktorej zabezpečuje štát svoju funkčnosť. Hlavným gestorom tvorby strategických dokumentov pre oblasť energetiky je Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky, ktorý v súlade so zákonom č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov spracováva „Energetickú politiku Slovenskej republiky“ ako strategický dokument, ktorý určuje základné ciele a rámce rozvoja energetiky v dlhodobom časovom horizonte na obdobie 20 rokov a aktualizuje ju v minimálne päťročnom cykle s ohľadom na optimálne využitie domáceho surovinového, prírodného, technického a ľudského potenciálu. Energetická politika je súčasťou

národohospodárskej stratégie Slovenskej republiky, keďže zabezpečenie maximálneho ekonomického rastu v podmienkach trvalo udržateľného rozvoja je podmienené spoľahlivosťou dodávky energie pri optimálnych nákladoch a primeranej ochrane životného prostredia. Energetická politika je rámcovým dokumentom, ktorý predstavuje východisko pre orientáciu jednotlivých účastníkov na energetickom trhu Slovenskej republiky pre dlhšie časové obdobie. Je otvoreným dokumentom pre všetky zmeny, ktoré počas realizácie môžu nastať.[10]

Energetická politika Slovenskej republiky predstavuje východisko pre návrh koncepčných zámerov rozvoja celej energetiky a jej jednotlivých častí – elektroenergetiky, tepelnej energetiky, plynárenstva, ťažby, spracovania a prepravy ropy, ťažby uhlia a využívania obnoviteľných zdrojov energie, ktoré povedú k zabezpečeniu energetických potrieb a trvalému znižovaniu energetickej náročnosti.[8] Vývoj energetickej náročnosti hospodárstva SR vo vzťahu k HDP môžeme sledovať na obrázku 1.

Obrázok 1. Vývoj HDP a energetickej náročnosti ekonomiky SR

Zdroj: Návrh energetickej politiky SR.

Energetická náročnosť, podiel HDS a HDP, je dôležitým hospodárskym ukazovateľom ekonomiky štátu. V ostatných 10 rokoch má klesajúci trend, napriek tomu má Slovenská republika piatu najvyššiu energetickú náročnosť na základe stálych cien v EÚ 28. O významnom pokroku v znižovaní energetickej náročnosti svedčí jej vývoj v rokoch 2002-2009, kedy SR znížila energetickú náročnosť o 38 %, čo bolo najväčšie percentuálne zníženie spomedzi všetkých krajín OECD a členských štátov EÚ. Tento trend pokračuje aj v období rokov 2005-2010, kde zníženie o viac ako 21% predstavuje najviac v EÚ v danom období. V období 2001-2011 zníženie energetickej náročnosti predstavuje skoro 45 %.[12]

Slovensko ako súčasť spoločenstva krajín Európskej únie má svoju energetickú politiku postavenú na troch základných pilieroch, a to konkrétne na konkurencieschopnosti energetiky a tým aj celého národného

hospodárstva, na zaistení bezpečnej a spoľahlivej dodávky všetkých foriem energií za akceptovateľné ceny a v neposlednom rade na ochrane spotrebiteľa a životného prostredia cez aplikovanie udržateľných technológií. Tieto piliere však nestoja nezávisle od seba. Tvoria jeden synergický a harmonický celok princípov energetickej politiky našej krajiny.[6] Cieľom energetickej politiky je teda vytvoriť predpoklady pre zabezpečenie dostatočného množstva energie, jej efektívne využívanie, bezpečnú a plynulú dodávku a maximalizáciu úspor na strane spotreby.[10] V súčasnej dobe je platná Energetická politika SR, ktorá bola prerokovaná vládou SR dňa 11. januára 2006, súčasne je ale v legislatívnom procese jej aktualizácia, ktorej medzirezortné pripomienkové konanie bolo ukončené 27.11.2013 s predpokladom prerokovania vo vláde Slovenskej republiky začiatkom roka 2014.

Ďalším strategickým dokumentom pre oblasť energetiky je Stratégia energetickej bezpečnosti a jej cieľom je dosiahnuť konkurencieschopnú energetiku, zabezpečujúcu bezpečnú, spoľahlivú a efektívnu dodávku všetkých foriem energie za prijateľné ceny s prihliadnutím na ochranu odberateľa, ochranu životného prostredia, trvalo udržateľný rozvoj, bezpečnosť zásobovania a technickú bezpečnosť. Stratégia energetickej bezpečnosti vychádza z európskeho kontextu, analyzuje súčasný stav v energetickej bezpečnosti a navrhuje súbor opatrení zameraných na jej zvýšenie. Energetická bezpečnosť je opísaná z hľadiska bezpečnosti zásobovania teplom, elektrinou, uhlím, ropou a zemným plynom pri súčasnom napomáhaní k napĺňaniu bezpečnosti obnoviteľnými zdroje energie a energetickou efektívnosťou. Stratégia energetickej bezpečnosti analyzuje možné spôsoby zvýšenia energetickej bezpečnosti a bola prerokovaná vládou SR dňa 15. 10. 2008.

3. STRATEGICKÝ CIEĽ ENERGETICKEJ POLITIKY SR A ENERGETICKÁ BEZPEČNOSŤ

Jedným zo základných predpokladov udržateľného hospodárskeho rastu je udržateľné zásobovanie energiou, ktoré spočíva v bezpečnej a spoľahlivej dodávke energie s vynaložením optimálnych nákladov a v efektívnom využívaní energie pri dôslednej ochrane životného prostredia. Energetická politika SR je výrazne ovplyvnená cieľmi EÚ, ktoré sa týkajú zníženia emisií skleníkových plynov o 20%, zvýšenia energetickej efektívnosti o 20% a zvýšenie využitia obnoviteľných zdrojov energie na celkovej spotrebe energie na 20% do roku 2020. Preto ciele a priority energetickej politiky Slovenska sú stanovené tak, aby napĺňali aj tieto ciele stanovené na úrovni EÚ. Ďalším cieľom EÚ je zníženie emisií skleníkových plynov o 80-95% do roku 2050 v porovnaní s rokom 1990, ktoré sú definované v Nízko uhlíkovej stratégii EÚ pre rok 2050 a Energetická cestovná mapa do roku 2050. V tomto kontexte je potrebné navrhnúť základné ciele a vypracovať dlhodobé trendy vývoja v energetike za horizont roku 2030 až do obdobia roku 2050.

Strategický cieľ Energetickej politiky Slovenskej republiky vychádza z troch pilierov Energetickej politiky Európskej únie, ktorými sú energetická bezpečnosť, konkurencieschopnosť a udržateľnosť a je definovaný ako snaha „dosiahnuť“ nízkouhlíkovú energetiku zabezpečujúcu bezpečnú, spoľahlivú

a efektívnu dodávku všetkých foriem energie za prijateľné ceny s prihliadnutím na ochranu spotrebiteľa a trvalo udržateľný rozvoj.“

Návrh energetickej politiky Slovenskej republiky definuje 4 piliere energetickej politiky SR: energetickú bezpečnosť, energetickú efektívnosť, konkurencieschopnosť a trvalo udržateľný rozvoj a pre zvýšenie energetickej bezpečnosti určuje nasledovné priority:

- diverzifikácia energetických zdrojov a prepravných trás,
- využívanie jadrových elektrární a zvyšovanie úrovne jadrovej bezpečnosti a spoľahlivosti,
- zvyšovanie podielu obnoviteľných zdrojov energie pri výrobe tepla,
- využívanie druhotných zdrojov energie,
- podpora rozvoja skladovacích kapacít zemného plynu a ropy,
- znižovanie závislosti na dovoze fosílnych palív.

Slovenská republika je takmer na 90 % závislá na dovoze primárnych energetických zdrojov: jadrové palivo (100 %), zemný plyn (98 %), ropa (99 %) a uhlie (68 %). Pre stabilitu zabezpečovania primárnej energie je nevyhnutná diverzifikácia dopravných ciest najmä pre zemný plyn a ropu. V súčasnosti je riziko prerušenia dodávok pre zemný plyn a ropu vyššie ako pre čierne uhlie a jadrové palivo. Prerušenie dodávok zemného plynu v roku 2009 so značným negatívnym dosahom na slovenskú ekonomiku potvrdilo potrebu zvýšenia energetickej bezpečnosti SR a zameranie sa na diverzifikáciu primárnych zdrojov energie a prepravných trás, ako aj na využívanie domácich energetických zdrojov, najmä OZE.

Preto SR deklarovala záujem diverzifikácie trás pre dodávky zemného plynu, a to realizáciou vzájomného prepojenia plynárenských prepravných sietí s Maďarskom a Poľskom. Projekt prepojenia SR s Maďarskom začal byť realizovaný výkonom stavebných prác v marci 2013 a predpoklad jeho ukončenia je v roku 2015. Prepravná kapacita bude 5 mld. m³/rok a významne prispieje k európskej energetickej bezpečnosti. Projekt prepojenia SR s Poľskom je vo fáze vykonávania štúdie realizateľnosti a o jeho realizácii bude rozhodnuté na základe štúdie.

Podzemné zásobníky plynu sú vo všeobecnosti vnímané ako najvýznamnejší nástroj v oblasti bezpečnosti dodávok plynu a toto postavenie si zachovávajú aj budúcnosti. Súčasná skladovacia kapacita podzemných

zásobníkov plynu v SR je 2,9 mld. m³, po dokončení zásobníka Gajary-báden v roku 2015 bude táto kapacita 3,12 mld. m³. V budúcnosti je predpoklad ďalšieho mierneho zvýšenia uskladňovacích kapacít podľa možností geologických štruktúr, v ktorých sú umiestnené súčasné zásobníky. SR si tak upevní svoje postavenie medzi krajinami s najvyšším pomerom skladovacej kapacity k národnej spotrebe zemného plynu.

V súčasnosti Slovenská republika udržiava núdzové zásoby ropy a ropných produktov na úrovni 93 dní priemernej dennej spotreby za rok 2011. Podľa novej smernice EÚ núdzové zásoby SR nedosahujú 90 dní na základe čistých denných dovozov, preto SŠHR SR doplní núdzové zásoby, aby boli v súlade s novou smernicou. Celkové núdzové zásoby SR predstavujú cca 650 tisíc ton.

Ropnú bezpečnosť Slovenskej republiky výrazne posilní plánovaná rekonštrukcia ropovodu Adria - Friendship¹, spočívajúca vo zvýšení jeho prepravnej kapacity a projekt BSP, ktorý rieši prepojenie ropovodu Družba s rafinériou OMV Schwechat pri Viedni. V tejto súvislosti zaradila EK projekt BSP do kategórie strategických energetických prepojení, nakoľko prispieva aj k diverzifikácii dopravy ropy v rámci krajín EÚ.

Z hľadiska energetickej bezpečnosti sa javí ako najmenej závislá od výpadkov dodávok primárnych palív výroba elektriny z jadrového paliva, nakoľko je tu možnosť zabezpečenia jeho dostatočných zásob v predstihu, alebo aj zmeny dodávateľa. Dodávky týkajúce sa uránu sú diverzifikované zo stabilných regiónov a cena uránu má na cenu elektrickej energie iba obmedzený vplyv. Investície a výskum v oblasti alternatívnych zdrojov energie predpokladajú nárast ich využívania, najmä čo sa týka jadrovej a vodnej energie a rôznych druhov biopalív.[7]

Využívanie domácich obnoviteľných zdrojov energie, najmä biomasy a hydroenergetického potenciálu a druhotných energetických zdrojov zvyšuje energetickú bezpečnosť znižovaním závislosti od dovozu a súčasne znižuje závislosť ekonomiky od nestabilných cien dovážaných energetických surovín, najmä ropy a zemného plynu.

Čo sa týka zvyšovania úrovne jadrovej bezpečnosti a spoľahlivosti jadrových elektrární, Slovenská republika využíva a naďalej plánuje využívať jadrovú energiu v rámci svojho energetického mixu, pričom

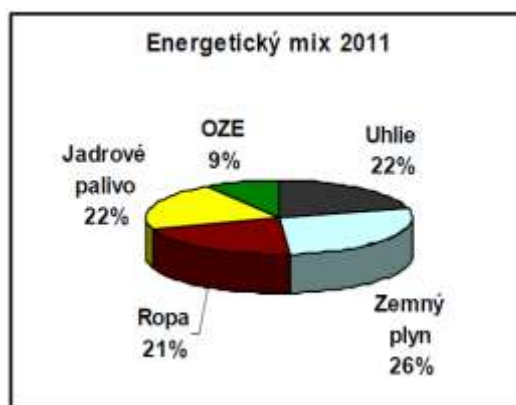
otázka jadrovej bezpečnosti je absolútnou prioritou. Bezpečnosť jadrových zariadení v SR je z pohľadu seizmickej odolnosti, ako aj z pohľadu ďalších aspektov bezpečnosti na požadovanej úrovni a trvalo sledovaná. Výsledky sú pravidelne vyhodnocované v kontexte najnovších poznatkov vedy a výskumu a predbežne sú prijímané opatrenia na zvyšovanie bezpečnosti.

V návrhu energetickej politiky sú definované aj nasledovné opatrenia zamerané na zvyšovanie energetickej bezpečnosti definované návrhom energetickej politiky slovenskej republiky:

- podpora infraštruktúrnych projektov, ktoré umožnia diverzifikáciu energetických zdrojov a trás,
- posilnenie technickej bezpečnosti prevádzky energetických sústav,
- posilňovanie regionálnej spolupráce, integrovanie regionálnych energetických trhov,
- podpora posilnenia medzištátnych prepojení,
- vybudovanie nového jadrového zdroja v lokalite Jaslovské Bohunice,
- dodržiavanie najvyššej úrovne jadrovej bezpečnosti v súlade so štandardami EÚ a MAAE,
- udržanie Všeobecného hospodárskeho záujmu v zmysle uznesenia vlády SR č. 47/2010,
- zachovanie prevádzky Elektrární Nováky pre bezpečnosť dodávok elektriny,
- vybudovanie inteligentných sietí nákladovo efektívnym spôsobom,
- vytváranie stabilného legislatívneho rámca v oblasti energetickej bezpečnosti,
- dobudovanie objemu núdzových zásob ropy v zmysle smerníc EÚ.[12]

4. ENERGETICKÝ MIX SR A JEHO OPTIMALIZÁCIA

S energetickou bezpečnosťou štátov je úzko zviazaný aj spôsob formovania energetického mixu. Vychádzajúc zo štatistík Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky, v súčasnom období SR závisí takmer na 90% na dovoze energetických komodít, čo je neprijateľné pre moderný európsky štát, žijúci podľa pravidiel jednotného európskeho trhu. Jednostranné zameranie na Ruskú federáciu predstavuje v posledných rokoch závažný problém pri zabezpečení energetickej bezpečnosti Slovenskej republiky. Jediným významnejším domácim energetickým zdrojom v SR je hnedé uhlie. Z tohto dôvodu neustále rastie význam obnoviteľných zdrojov energie.

Obrázok 2. **Energetický mix SR 2011**

Zdroj: Návrh energetickej politiky SR.

SR má v energetickom mixe vyvážený podiel jadrového paliva a fosílnych palív na hrubej domácej spotrebe primárnych energetických zdrojov (viď obrázok 2). V roku 2002 sa v štatistike energetiky zaviedol pojem **hrubá domáca spotreba**, ktorý nahradil dovtedy používané **primárne energetické zdroje**. Hrubá domáca spotreba energie zahŕňa primárnu produkciu (hnedé uhlie, lignit, ropu, zemný plyn, teplo a elektrinu) v SR a je upravovaná o obnovené produkty, saldo dovozu a vývozu a o čerpanie zo zásob. Zahŕňa aj saldo dovozu a vývozu a o čerpanie zo zásob ďalších zdrojov, ako sú : čierne uhlie, koks, brikety, nafta, benzíny, ľahké a ťažké vykurovacie oleje, petroleje, koksárenský plyn, vysokopecný plyn a ostatné tuhé, kvapalné a plynné palivá.

V koncepcii energetickej politiky Ministerstva hospodárstva SR do roku 2030 hlavnú úlohu zohráva väčšie využívanie jadrového paliva, zemného plynu a obnoviteľných zdrojov energie. Takýto vývoj sa v Slovenskej republike predpokladá s tým, že v dôsledku sprísnenia emisných limitov klesne spotreba uhlia.[8]

ZÁVER

Pod vplyvom významu, ktorý má energetika v spoločenskom živote a v ekonomike, sa hľadá riešenie energetickej bezpečnosti najmä v liberalizácii trhov s energiou, v diverzifikácii a v efektívnom využívaní zdrojov, v postupoch, ktoré znásobia konkurenciu na

trhoch s energetickými zdrojmi. V širšom zmysle ide o opatrenia na území jednotlivých štátov a medzinárodných spoločenstiev, ktoré majú zabezpečiť stabilné dodávky energie pri prijateľných a stabilizovaných cenách, ale aj garantovať ochranu kritickej energetickej infraštruktúry a preukázať pripravenosť štátu efektívne reagovať na krízové situácie a teroristické hrozby.

Slovenská republika je v oblasti energetickej bezpečnosti negatívne ovplyvnená vysokou závislosťou na dodávkach energetických surovín z Ruskej federácie. V budúcnosti bude z hľadiska zníženia energetickej závislosti na dovozoch rozhodujúca výstavba ďalšieho jadrového zdroja v lokalite Jaslovské Bohunice, ktorá bude znamenať pre SR nezávislosť SR v oblasti elektrickej energie a navrátenie sa k stavu z roku 2007, kedy SR bola schopná exportovať elektrickú energiu. V oblasti dodávok zemného plynu významnú rolu zohráva diverzifikácia trás (SR – Maďarsko) a rozšírenie kapacity zásobníkov plynu (Gajary-báden). Pre ropu je dôležité rozšírenie kapacity ropovodu Adria (SR – Maďarsko) a plánované vybudovanie prepojenia Bratislava – Schwechat Pipeline.

Strategické dokumenty SR v oblasti energetiky kladú dôraz na využívanie domácich zdrojov energie a nízkouhlíkové technológie, ako sú OZE a jadrová energia, avšak len budúcnosť ukáže akým spôsobom sa podarí tieto ambiciózne ciele naplniť.

LITERATÚRA

- [1] BALÁŽ, P. a kol.: *Energetická bezpečnosť v období globalizácie a jej vplyv na konkurencieschopnosť EÚ*. Bratislava: Sprint dva, 288 s. SBN 978-80-89393-70-1.
- [2] IVANČÍK, R. 2012. *Energetická bezpečnosť – neoddeliteľná súčasť národnej a medzinárodnej bezpečnosti*. In: Národná a medzinárodná bezpečnosť 2012: zborník príspevkov z 3. medzinárodnej vedeckej konferencie. Liptovský Mikuláš: Akadémia ozbrojených síl. 2012. s. 163-172. ISBN 978-80-8040-4508-05.
- [3] IVANČÍK, R. 2012. *Teoreticko-metodologický pohľad na bezpečnosť*. In: Krízový manažment 2012, roč. 10, č. 1. Žilina: Žilinská univerzita. 2012. s. 5-14. ISSN 1336-0019.
- [4] KOVÁČOVSKÁ, L. 2013. *Predstavujú nedemokratické režimy vo Východnej Európe a Strednej Ázii bezpečnostnú hrozbu pre Slovensko?* [online] [cit. 2014-01-16] Dostupné na: <http://www.amo.cz/publikace/predstavuju-nedemokraticke-rezimy-vo-vychodnej-europe-a-strednej-azii-bezpecnostnu-hrozbu-pre-slovensko.html>
- [5] LASICOVÁ, J. – UŠIAK, J. 2012. *Bezpečnosť ako kategória*. 1. vyd. Bratislava: Veda, 2012. 264 s. ISBN 978-80-224-1284-1.
- [6] MIŠKOV, J. 2011. *Výzvy energetickej politiky SR*. In: Spoločná energetická politika EÚ a energetická bezpečnosť SR: zborník. Bratislava: SFPA. 2011. s. 10-12. ISBN 978-80-89356-37-9.
- [7] NEČAS, P. – KELEMEN, M. 2010. *War on insecurity: calling for effective strategy!* Kiev: The Center of Educational Literature. 2010. 158 s. ISBN 978-611-01-0023-6.
- [8] PACEK, M. 2012. *Energetická bezpečnosť z pohľadu optimálneho koncepčného riešenia*. [online] [cit. 2014-01-16] Dostupné na: <http://www.energia.sk/analyza/bezpecnost-a-efektivnost/energeticka-bezpecnost-z-pohladu-optimalneho-koncepcneho-riesenia/7405/>
- [9] YERGIN, G. 2006. *Ensuring Energy Security*. In: Foreign Affairs, Mar/Apr 2006. Vol. 85, Issue 2.
- [10] Energetická politika Slovenskej republiky. 2006. [online] [cit. 2014-01-16] Dostupné na: <http://www.economy.gov.sk>
- [11] Európska komisia. 2011. *Energy 2020. A Strategy for Competitive, Sustainable and Secure Energy*. Luxembourg: Publications Office of the European Union. 2011. 28 s. ISBN 978-92-79-18869-5.
- [12] Návrh Energetickej politiky Slovenskej republiky. September 2013. [online] [cit. 2014-01-16] Dostupné na: <http://www.economy.gov.sk>
- [13] OSN. 2007. *Emerging Global Security Risks*. The ECE Energy Series, No. 36. OSN, Geneva, 2007. 70 s. ISBN 987-92-1-116975-1.
- [14] Stratégia energetickej bezpečnosti Slovenskej republiky. 2008. [online] [cit. 2014-01-16] Dostupné na: <http://www.economy.gov.sk>